

Kultur i skolan 2024

Vad är kulturarv?

Kulturarvet utgörs av det som tidigare generationer skapat: föremål, byggnader och fornlämningar, berättelser, normer, traditioner och andra immateriella värden som vi övertar från tidigare generationer. Varje tid bildar sig en egen uppfattning om vad som är kulturarv och vad det betyder - kulturarvet är inte statiskt utan något som ständigt förändras och omformuleras. Kulturarvet bidrar till att stärka människors känsla av delaktighet och sammanhang och ger möjlighet till engagemang. Det spelar en viktig roll för människors livskvalitet. Inom EU talar man om att det underlättar social integration och har betydelse för ekonomin och hållbarhetsarbetet.

Alla deltar vi i skapandet av både vårt eget och morgondagens kulturarv. Vi har alla ett ansvar för att bevara och berika kulturarvet och att lämna vidare till nästa generation. Det finns kulturarv runt om oss i vardagen, i landskapet, hemma och på arbetet. Men det bevaras också i institutioner som arkiv, bibliotek och museer. Riksantikvarieämbetet, där jag arbetar, är den myndighet i Sverige som har ansvar för frågor om kulturarvet.

Barn har rätt till kulturarv

Barn har rätt till kulturarv. Skolan är en viktig aktör för att alla barn och ungdomar ska ha möjlighet att möta kulturarv redan i tidig ålder. Kulturarvsorganisationer över hela landet erbjuder också skolan möjlighet till upplevelser och lärande, ofta med professionellt utformade pedagogiska program.

Ur ett skolperspektiv kan man både lära om och lära genom kulturarv. Att lära om handlar om att faktakunskapen står i centrum och är det huvudsakliga målet. Flera ämnen i grundskolan och gymnasieskolan har nära anknytning till kulturarvsfrågorna. Historieämnet har en given koppling, men även andra ämnen ska ha ett historiskt perspektiv i undervisningen och sätta kunskapen i ett vidare sammanhang. Lär man istället genom blir kulturarvet inte i första hand ett mål utan ett medel. Det finns många områden där museer och andra institutioner kan fungera som en resurs för skolan: de kan t ex bidra till att stimulera en livslång lust att lära. De kan bidra till att konkretisera innehållet i undervisningen och bidra till skolans demokratiuppdrag.

Riksantikvarieämbetets uppdrag

För sex år sedan fick Riksantikvarieämbetet ett regeringsuppdrag att kartlägga kulturarvets betydelse för skolväsendet, visa på goda exempel på samverkan mellan skola och kulturarv och identifiera hinder. Jag kommer att prata lite mer om det i de seminarier vi har efter det här passet. Förutom att vi kunde konstatera att det finns väldigt mycket bra verksamhet kunde vi dra några viktiga slutsatser: att

- alla elever inte har samma tillgång till kulturarvet.
- kulturarvsinstitutionerna inte nyttjas som den resurs de skulle kunna vara
- det på många håll saknas strukturer som underlättar samverkan mellan skolväsendet och kulturarvsinstitutionerna.

Uppdraget mynnade ut i en rapport, men skulle också lägga grund för fortsatt arbete med frågorna. Ett konkret exempel på det är webinarier serien "Kulturarv i skolan" med syfte att stärka kulturarvsorganisationernas förmåga att bättre svara upp mot skolans behov och förutsättningar. Den är nu inne på sitt fjärde år och handlar om att lyfta exempel på samarbete och samverkan för att ge fler barn tillgång till kulturarv genom skolan.

Fortsatt arbete

Men det finns mycket mer att göra, på flera plan. Därför stödjer och följer vi forskning på området, vi för dialog med styrande aktörer som Skolverket, och har initierat ett pilotprojekt med kring lärarutbildningen. Bland annat.

Det krävs "en förbättrad samverkan mellan kulturpolitiken och utbildningspolitiken" skriver Myndigheten för kulturanalys i årets rapport. Den synen delar vi på Riksantikvarieämbetet.

Bland annat därför är det så roligt att vara här idag, och jag ser fram emot många goda samtal!